

Å l a n d s l a n d s k a p s n ä m n d s

N:o 12/1950. framställning till Ålands landsting med förslag
till landskapslag angående folkskolnämnder i
landskommunerna uti landskapet Åland.

Den 8.2.1950 tillställdes landskapsnämnden av folkskolinspektorn i landskapet Åland en sålydande skrivelse.

"Folkskolinspektören Mariehamn den 8 februari 1950.

i
landskapet Åland.

N:o 210.

Till Landskapsnämnden.

År 1944 antogs i riket en ändring av lagen om folkskolans organisation enligt vilken i kommunerna bör finnas folkskolnämnder. Sådana har nu arbetat i rikets kommuner drygt fyra år och torde ha kraftigt verkat för folkskolväsendets främjande och förenhetligande; särskilt är folkskolnämndens årliga syn och inventering vid skolorna och de av densamma anordnade gemensamma möten för kommunens lärare och direktionsmedlemmar, då aktuella skolfrågor tas upp till behandling, mycket betydelsefulla. Också Sverige har sådana för hela kommunen gemensamma skolnämnder i sina kommunala

skolstyrelser. I sex åländska kommuner har man frivilligt infört skolnämnder, men utsträckningen av deras verksamhet är mycket varierande. Då folkskolnämnderna otvivelaktigt är ägnade att verka samt befrämja kommunernas folkskolväsende, får jag vördsamt föreslå att landskapsnämnden måtte besluta ingå med framställning om antagande såsom landskapslag av lagen angående ändring av lagen om grunderna för folkskolväsendets organisation av den 26 maj 1944, med tillägget att landskapsnämnden äger i instruktion eller reglemente fastställa folkskolnämndernas åligganden och arbetssätt (i riket ordnat genom förordningen om folkskolnämnder av 18.10.1945).

= = = = =
= = = = =

Erik Bertell."

Med bifall till folkskolinspektorns framställning har landskapsnämnden uppgjort förslag till landskapslag angående folkskolnämnder i landskapets landskommuner. Förslaget bygger på rikslagen av den 26 maj 1944 angående ändring av lagen om grunderna för folkskolväsendets organisation (360/44) och rikets förordning den 18 oktober 1945 om folkskolnämnder (1023/45). Enligt förslaget skall i varje

landskommun i landskapet finnas en folkskolnämnd, som av kommunalfullmäktige utses för tre år i sänder. Nämnden skall bestå av minst fem medlemmar, av vilka minst en bör vara lärare. Beträffande valet av folkskolnämnd skall gälla, vad om val av kommunala nämnder är stadgat. Folkskolnämndernas uppgifter och närmare anvisningar om deras verksamhet ingå i förslaget.

Hänvisande till förestående får landskapsnämnden vördsammast förelägga Landstinget till antagande nedanstående

L a n d s k a p s l a g

angående folkskolnämnder i landskommunerna uti landskapet Åland.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 §.

I landskommun skall för folkskolväsendets enhetliga ledning finnas en folkskolnämnd, som utses av kommunalfullmäktige för tre år i sänder.

Beträffande val av folkskolnämnd gäller, vad om val av kommunala nämnder är stadgat.

2 §.

Till folkskolnämnd höra minst fem medlemmar, av vilka minst en bör vara lärare. Före valet skall kommunens folkskollärare bere-

das möjlighet att göra framställning därom, vilken lärare, som skall inväljas till medlem i nämnden.

De medlemmar, vilka inväljas i folkskolnämnden, skola vara personer, som intressera sig för folkskolans bästa.

3 §.

Folkskolnämnden väljer inom sig för ett år i sänder ordförande och viceordförande samt vid behov andra funktionärer. Om valet skall folkskolinspektorn i landskapet Åland meddelas.

Medlem, som är lärare, tjänstgör som sekreterare i händelse folkskolnämnden icke annorlunda besluter.

4 §.

Folkskolnämnden sammankallas av ordföranden eller, vid förfall för honom, av viceordföranden så ofta ärendena det påkalla. Folkskolnämnden bör ofördröjligen sammankallas, då ordföranden i kommunalfullmäktige eller i kommunalnämnden eller folkskolinspektorn sådant påyrka.

Folkskolnämnden bör fastställa, huru kallelse till sammanträde skall äga rum.

Kallelse till sammanträde bör ^{om möjligt} åtföljas av meddelande om de ärenden, som skola behandlas vid sammanträdet, samt av en kort skrift-

lig redogörelse för de viktigaste av dem.

5 §.

Envar, som är anställd vid kommunens folkskolväsende, är berättigad att skriftligt för folkskolnämnden framlägga önskemål beträffande skolan och närmast hans eget arbete.

Folkskolinspektör och företrädare för kommunalfullmäktige, kommunalnämnden samt skolläkaren äga vid folkskolnämndens sammanträden yttranderätt, men ej rösträtt.

6 §.

Omröstning inom folkskolnämnden är offentlig och må ingen medlem undandra sig att rösta. Önskar någon medlem förrän något ärende avgöres noggrannare göra sig förtrogen med detsamma, äger folkskolnämnden besluta huruvida omröstningen skall uppskjutas. Uppskov på minst ett dygn må icke förvägras, om ej ärendets brådskande natur gör sådan vägran nödvändig.

Folkskolnämnden är beslutför, då minst tre medlemmar äro närvarande vid sammanträdet.

7 §.

Folkskolnämndens beslut skola antecknas i protokoll.

§ 8.

Folkskolnämnden äger följa, övervaka och leda folkskolväsendet i kommunen med beaktande av dess enhetlighet och i detta syfte:

1) Övervaka undervisningen sålunda, att dess medlemmar åhöra lektioner samt efter möjlighet äro närvarande vid speciella tillfällen inom olika skolor, såsom vid examina, skolavslutningar och skolfester;

2) Övervaka bränsleförbrukningen i skolorna, minst en gång i året avsyna den fasta och den lösa egendomen i varje skola, varvid genom jämförelse med kommunens förefintliga förmögenhetsförteckningar och genom anteckning i protokollet utredes, i vilket skick skolbyggnaderna, inventarierna, undervisningsmaterielen, lärar- och elevbiblioteken, skolträdgården och lärarnas odlingsjord befinna sig, samt vilken egendom som förkommit eller förstörts, ävensom i stöd av besiktningen för kommunalnämnden framlägga förslag om de åtgärder ärendet påkallar;

3) tillse, att skolbespisningen är väl ordnad samt att mindre bemedlade elever i tillräcklig grad understödas, ävensom övervaka långväga elevers skjutsning och inkvartering;

4) övervaka, att förteckningarna över läropliktiga barn föras med omsorg och att läroplikten regelbundet fullgöres samt att di-

rektionerna till landskapsnämnden anmäla alla dövstumma och blinda, som uppnått skolåldern, så att för dem i tid ordnas nödig undervisning;

5) åtminstone en gång i året sammankalla kommunens lärare och medlemmarna av direktionerna till gemensamt sammanträde för att rådgöra om frågor, som angå folkskolväsendet, samt lärarna till gemensamt sammanträde för att besluta om de läroböcker, som skola användas i kommunens folkskolor, uppgöra sammanträdets program och utse ordförande samt i god tid underrätta folkskolinspektorn om sammanträdet;

6) för kommunalfullmäktige bereda ärenden angående folkskolan, granska de olika skolornas årsrekvisitioner och förslag till utgiftsstat samt bilägga utlåtande om dem ävensom på anfordran av kommunalfullmäktige, kommunalnämnden, folkskolinspektorn och landskapsnämnden avgiva utlåtanden och utredningar i ärenden angående kommunens folkskolväsende;

7) i ärenden, som beröra folkskolans distriktsindelning och planeringen av läropliktens verkställighet, tjänstgöra som det utskott, varom är särskilt stadgat angående verkställighet av lagen om läroplikt;

8) övervaka och leda den av folkskolan ordnade studie- och bildningsverksamheten för personer, som avslutat sin skolgång, samt överlåta det av skollokaler till sådana organisationers användning, vilka arbeta för ungdomens bästa;

9) i stället för direktionen handlägga ärenden, vilka angå tre eller flere skolors gemensamma lärare eller timlärare, så ock utgöra direktion vid organiseringen av gemensam dagfortbildningsundervisning för flere skoldistrikt;

10) avgöra sådana organiseringen av tre eller flere distrikts folkskola berörande ärenden, vilka icke kunna avgöras av direktion ensam och i vilka direktionerna icke kunnat sinsemellan överenskomma;

11) övervaka skötseln av direktionernas arkiv och tillse, att skolläkarens, skoltandläkarens och skolsköterskans åligganden handhas omsorgsfullt och med ändamålsenlig anpassning till folkskolans undervisningsarbete; samt

12) på allt sätt främja kommunens folkskolväsende och taga de initiativ detta kräver, samt före den 15 februari till kommunalnämnden och folkskolinspektorn inlämna berättelse över sin verksamhet under det föregående kalenderåret.

Ärenden, som behandlas av folkskolnämnden, beredas av sekreteraren.

Mariehamn den 14 februari 1950.

På landskapsnämndens vägnar:

Lantråd

Viktor Strandfält

Viktor Strandfält.

Landskapssekreterare

Ch. Stormbom

Ch. Stormbom.